

Juli 1/2:	jongveebezetting
Augustus 1:	melkpoederverbruik
September 1:	kosten jongveeopfok
Oktober 1:	afkalftleeftijd vaarzen
November 1:	uitbesteden jongveeopfok

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Meeste melkveehouders voeren de kalveren onnodig veel melkpoeder

Melkpoeder verspillen

Melkveehouders voeren vaak te lang en te veel melk aan hun kalveren. Zelden blijkt bij het bespreken van de boekhouding dat er te weinig melk is verstrekt aan kalveren. Langer en meer melk geven zorgt niet voor een betere groei. Het Britse onderzoeksinstituut Hannah Research Institute vond in 2010 een gelijke groei voor kalveren die met verschillende melkhoeveelheden waren gevoerd. Voorwaarde was wel dat kalveren voldoende ruw- en krachtvoer opnemen.

Wie zijn kalveren melk boven de norm voert (zie tabel 1), maakt onnodig extra kosten. In extreme situaties loopt dit op tot bijna 1000 euro per jaar, bij een doorsnee bedrijfsomvang. Dit is een verborgen rendement op melkveebedrijven. Daarnaast zorgt extra melk voeren voor een hogere arbeidsbelasting en krijgt het kalf te maken met een verminderde pensontwikkeling. Om bij het spenen een terugval in groei te voorkomen is het noodzakelijk dat het kalf een goed ontwikkelde pens heeft. Een goed ontwikkelde pens neemt ook eerder voldoende krachtvoer op. Bij spenen moet de krachtvoeropname tussen de 1,2 en 1,5 kilo kracht-

voer per kalf per dag liggen. Drie dagen na de geboorte is het al zinvol om te starten met krachtvoer en water. Voldoende vers water draagt bij aan een hogere voeropname, minder diarree en een goede ontwikkeling van de pens. Krachtvoerverstrekking moet altijd hand in hand gaan met het aanbieden van water. Want melk komt niet in de pens terecht en om krachtvoer te kunnen verteren heeft het kalf water nodig.

Het is raadzaam om in het voerschema de richtlijnen te volgen van de melkpoederfabrikant. Het optimale speentijdstip ligt in de regel tussen de zes en de acht weken. De juiste concentratie aan melkpoeder is erg belangrijk. Een vergissing is snel gemaakt: een concentratie van 12,5 procent wil zeggen 125 gram melkpoeder op 875 gram water en niet 125 gram melkpoeder op 1000 gram water. In een koude winter verbruikt het kalf meer energie en mag de concentratie 10 tot 12 procent omhoog. Bedrijven met een drinkautomaat dienen er alert op te zijn de installatie maandelijks te kalibreren. Het voordeel van een automaat is dat het voerschema exact is af te stellen op een optimaal verbruik.

Het kengetal Melkpoederverbruik jongvee

Het melkpoederverbruik jongvee is een maat voor de hoeveelheid melkpoeder die per gemiddeld aanwezig stuk jongvee is gevoerd. In de bedrijfseconomische boekhouding is het een moeilijk interpreteerbaar kengetal. Er zijn melkveehouders die een combinatie van poedermelk en gewone koemelk geven. Verder gaat er ook melk naar kalveren die verkocht worden voor de mesterij.

Om de combinatie koemelk en poedermelk te kunnen maken wordt poedermelk omgerekend naar koemelk. Het kengetal 'melkverbruik' is daarmee de optelsom van de koemelk die aan kalveren verstrekt wordt en het aantal liters melk uit melkpoeder (verhouding 8 liter kunstmelk per kilo melkpoeder).

Vanwege de prijsverschillen tussen melkpoeders zou het interessant zijn om bedrijven te rangschikken naar poederkosten per kalf. Uit de bedrijfseconomische boekhouding zijn deze gegevens echter niet bekend.

In Nederland is het kengetal melkpoederverbruik jongvee niet bekend.

Rekenvoorbeeld

kengetal	optimaal		
	hoog	(norm)	verschil
melkpoederverbruik (kg)	50	32	18
liters kunstmelk	400	256	144
kosten aan melkpoeder	€ 75	€ 48	€ 27
kosten bij 35 stuks			
opgefokt jongvee/jaar	€ 2625	€ 1680	€ 945

Tabel 1 – Praktijkvoorbeeld van verschillen in melkpoederverbruik per opgefokt kalf (bron: Liba)